Temple Beth Am / עדת בית עם

Parshat Hukat, 2024 / פרשת חקת, תשפ״ד

1. **Numbers 20:1-2**

(1) The entire congregation of Israelites arrived at the wilderness of Zin on the first new moon. And the people stayed at Kadesh. Miriam died there and was buried there. (2) The community was without water, and they joined against Moses and Aaron.

במדבר כ׳:א׳-ב׳

(א) וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־הָעֵדָה מִדְבַּר־צִן בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקָדֵשׁ וַתָּמָת שָׁם מִרְיָם וַתִּקָּבֵר שָׁם: (ב) וְלֹא־הָיָה מַיִם לָעֵדָה וַיִּקָּהֲלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן:

2. **Rashi on Numbers 20:2:1**

The community was without water. From here (we learn) that for the full 40 years they had the well on the merit of Miriam. (Taanit 9a).

רש"י על במדבר כ׳:ב׳:א׳

ולא היה מים לעדה. מִכָּאן שֶׁכָּל אַרְבָּעִים שָׁנָה הָיָה לָהֶם הַבְּאֵר בִּזְכוּת מִרְיָם (תענית ט'):

3. **Hiddushei Shmuel, by Rabbi Shumel Donath, 19th C, Pressburg, to Bemidbar 20:1**

"And Miriam died there and was buried there." Why was the word "there" doubled? "She died there...." "And she was buried there." We have from our sages (Megillah 15a) "A righteous person who is lost, is lost [just] to that generation. It can be compared to a person who lost a pearl. Every place it is,

פרוש חידושי שמואל לבמדבר כ:א

”ותמת שם מרים ותקבר שם...” למה נכפלה מלת ”שם?” ”ותמת שם...” ”ותקבר שם.” איתא בחז”ל (מגילה טו.) ”צדיק אבד--לדורו אבד. משל לאדם שאבדה לו מרגלית. כל מקום

it is called a pearl. So it is only lost to its owner." Therefore the Torah emphasizes "she died there...she was buried there..." for just there she died. And just there she was buried. But her name and her greatness continued for generations.

שהיא מרגלית שמה, לא אבדה אלה לבעלה.” ולכן באה ההדגשה ”ותמת שם...ותקבר שם,” כי רק שם מתה, שם נקברה...אבל שמה וגדולתה נשארו לדורות.

4. **"From the Old Collection" to Bemdibar 20:1-2**

"And Miriam died there... there was no water for the congregation." From here there is a hint to the custom (in Yoreh Deah 339:5) to pour out the water in the vessels of the neighborhood of the deceased. The ShaKh (Siftei Kohen, Rabbi Shabtai HaKohen, 16th C. Lithuania) explains this custom in a simple and logical way, that it serves as a kind of sign and announcement regarding what happened, so that they will not need to announce it by mouth and to share bad news.

מגנזנו העתיק, לבמדבר כ:א-ב

"ותמת שם מרים...ולא היה מים לעדה.” מכאן הרמז למנהג (ביו”ד סי’ שלט:ה) לשפוך את המים מהכלים שבשכונת המת. הש”ך מסביר את המנהג הזה באופן פשוט והגיוני, שהוא משמש מעין אות והודעה למה שקרה, ולא יצטרכו להודיע בפה לבשר הבשורה הרעה.

5. **Shulchan Arukh, Yoreh De'ah 339:5**

It is a custom to pour out all drawn water in the neighbourhood of the corpse.

שולחן ערוך, יורה דעה של”ט:ה’

מנהג לשפוך כל המים שאובים שבשכונת המת:

באר היטב יורה דעה של"ט:ה'

לשפוך. מפני שמלאך המות מפיל במים טיפת דם המות. ובתשב"ץ כתב שראה א' ששתה מהמים (שהיו בבית בשעת פטירת המת, וכשראה החכם גער בו שלא לשתות מהם. ולאחר שעה קלה ששתה המים יצאה נשמתו של אותו ששתה. ושאלו לחכם, "מה ראית שגערת בו?" אמר "אני ראיתי את מלאך המות ששפשף את סכינו במים שהיו באותו הבית לאחר פטירת המת").

באר הגולה על שולחן ערוך יורה דעה של"ט:ח'

כדי שידעו שמת ולא יודיעו בפה ויהיה מוציא דבה...וכתב הרד"א שיש רמז לזה מן התורה: "ותמת שם מרים ותקבר שם ולא היה מים לעדה," כי כולם שפכו מימיהם:

6. **Ba'er Hetev (R. Yehuda ben Shimon Ashkenazi, 18th C. Germany/Poland) on Shulchan Arukh, Yoreh De'ah 339:5**

"**To pour out."** Because the angel of death brings down, with water, a drop of the blood of death. And the Tashbetz [R' Shimshon ben Tzemah Duran, 14th-15th C, Spain/N. Africa] wrote that he saw one person drink from the water. (*For they were in the house the moment of death, and when he saw it the sage rebuked him not to drink the water. And a little while after he drank the water his soul of the one who drank departed. And they asked the sage "What did you see such that you rebuked him?" He said, "I saw the angel of death who was rubbing/cleaning his knife in the water that was in that house right after person died."*)

7. **Be'er HaGolah (R. Moshe Rivkes, 17th C. Prague/Lithhuaina) on S.A. Yoreh De'ah 339:8**

In order that they will know that he died, and they will not announce it by mouth, such that there would be a "bringing out of calumny."...And the Abudraham wrote that there is a hint of this from the Torah: "And Miriam died there and she was buried there and there was no water for the congregation," for they all poured out their water.

בן איש חי, הלכות ב, פנחס י':א'

וכן צריך להזהר מאד במים משום מת לשפוך המים שהיו בית שבו מת המת. וגם בית שני ובית שלישי מכל הצדדין של הבית שבו המת. וכמו שכתב הגאון חיד"א סימן של"ט כמנהג עיר הקודש תובב"א, וכן המנהג פה עירנו בגדאד. ואפילו לרחוץ בהם ידים או לכבס בגדים אסור. ואם שגו ובשלו או אפו באותם המים אז התבשיל והפת אסור וצריך למוכרו לגוי. מיהו בבית שלישי אין אוסרין הפת והתבשיל וכל דבר שיש בו הפסד.

והא דהמים נאסרין היינו דוקא אם היו מים לבדם, אבל אם בשעה שמת המת היה שרוי במים אוכלין אין נאסרין, דכל מידי דאית ביה פסידא אין מלאך המות עושה שם נזק. ויש אומרים אפילו המים היו חמין לבדם בקדירה על האש אין עושה בהם נזק, ולכן אין נאסרים ואין צריך לשופכם.

עוד כתב הרב ז"ל שם דאם נתערבו מים האסורים משום מת במים כשרים, לא בטלי בששים ונאסרו כל המים.

8. **Ben Ish Hai (19th-20th C. Baghdad), Halachot 2nd Year, Pinchas 10:1**

And one must be very careful with water with respect to the deceased, to pour out the water that was in the house in which the person died. And also the second house and the third house in every direction of the house in which the person died. And as the genius the Hid"a (R' Chaim Yosef David Azulai, 18th-19th C. Jerusalem/Italy) wrote in chapter 339, this is the custom of the Holy City. And this is the custom here in our city Baghdad. And even to wash your hands or launder clothes with that water is prohibited. And if they erred and cooked or baked with that water, then the dish and bread are prohibited and one must sell it a non-Jew. Nevertheless in the third house they do not prohibit the bread and the dish, or anything that would lead to loss...

And the water they prohibited is specifically the water was on its own, but if in the moment the deceased died they were soaking food in the water it is not prohibited, for anything that has any loss attached to it the angel of death would do no damage do. And some say that even if the water was on its own, but hot, in a pot on the fire, it would not do damage to it, and therefore it is not prohibited and you do not need to pour it out...

And the Rabbi z"l also wrote that if water prohibited as a result of the deceased was mixed with kosher water, it is not nullified in 60, and all the water is prohibited.